

№ 17/1947.

FINANS- och EKONOMIUTSKOTTETS betänkande № 17/1947 i anledning av landskapsnämndens framställning till Ålands landsting med förslag om tillägg till den ordinarie inkomst- och utgiftsstaten för landskapet Åland under år 1947.

Jämlikt bestämmelserna i 27 § av gällande landstingsordning har ovan nämnda tilläggsbudget för år 1947 överlämnats till finans- och ekonomiutskottets granskning med uppdrag att avgiva betänkande över granskningens resultat.

Till fullgörande av nästberörda uppdrag samt i avseende å en orientering i sttstjänstemännens lönefråga får utskottet vördsamt meddela, huru som Finlands regering i sin proposition till Riksdagen angående tillägg till och ändringar i statsförslaget för år 1947, efter att hava i korthet lämnat en historik angående löneförhållandena för innehavarna av statens tjänster och befattningar, bl.a., framhållit, att frågan om en reglering av nämnda avlöningar förutsatts i statsrådets beslut av den 21 juni 1946. Uti detta beslut blev en plan godkänd för en förhöjning av produktionen och levnadsnivån. Men därjämte skulle enligt planen undersökas jämväl löneförhållandena för innehavarna av statens tjänster och befattningar i avsikt att avlägsna i dessa rådande missförhållanden. Här vid borde avlöningen i möjligaste mån så ordnas, att vid lönernas bestämmande skulle beaktas ej allenast skickligheten i att utföra arbete och uppgift samt att handhava befattning än även arbetseffektiviteten och ansvarigheten ävensom nationalekonomiska synpunkter ur rättvisans och ändamålsenlighetens synvinkel. Planens förverkligande blev för tjänstemännen och befattningshavarna av statsrådet överlämnad åt finansministeriet, varjämte statsrådet förordnade tre sakkunniga att biträda sagda ministerium vid frågans utredande.

Nämnda sakkunniga hade sitt betänkande färdigt i slutet av december 1946. Och de av dem i betänkandet framlagda riktlinjerna för regeringens plan angående nyregleringen av tjänstemännens och befattningshavarnas avlöningar blevo i huvudsak efterföljda, utom att grundlönerna i de lägre avlöningsklasserna blevo av regeringen i någon mån höjda. Då Riksdagen sedermera behandlade regeringens proposition angående ändring av lagen om avlöning, höjdes också innehavarnas av tjänster och befattningar i de mellersta löneklasserna avlöning till de belopp, som äro angivna i rikets ändrade lönelag av den 18 april 1947.

Det ansågs av regeringen även sakenligt att beträffande avlöningsförhållandena för landsfolkskolorna förelägga Riksdagen förslag om ändring av kostnadslagen för folkskolväsendet. I förenämnda proposition framhölls

jämväl, att stadgandena i gällande pensionslag om pensionens belopp borde tillämpas på de nya grundlönerna, och att pensionerna höjdes i samma proportion som grundlönerna. Tillika borde de redan beviljade pensionerna höjas i motsvarande mån. För nämnda ändamål ingav regeringen till riksdagen propositioner, vilka resulterade i lagar, utfärdade den 30 april 1947, nämligen om ändring av lagen angående kostnaderna för folkskolväsendet, om ändring av lagen angående innehavares av statstjänst eller -befattning rätt till pension och lagen angående pensionsförmåner för vissa personer som erhålla pension ur statsmedel.

Av statshushållningens nuvarande beträngda läge och av undantagsförhållandena följde enligt regeringens förenämnda proposition, att regleringen av avlönningarna ej kunde vara fullständig, men den innebar likväl en väsentlig förbättring av de rådande prekära löneförhållandena.

Det må slutligen tilläggas, att regeringen ansåg förhöjningen av grundlönerna förutsätta, att dyrtidstilläggen, specialtilläggen och ingenjörstillägget bortföll och att även övriga tilläggs utbetalning av specialtilläggsnatur i allmänhet upphörde.

Regeringens i ovannämnda proposition framförda synpunkter blevo i hursak av Riksdagen godkända.

Alldenstund landskapsnämnden under årens lopp städse vinnlagt sig om att åt landskapsförvaltningen underlydande tjänstemän och befattningshavare föreslå sådana förbättrade löneförmåner, som motsvarande innehavare av tjänster och befattningar i riket erhölet, vilka förslag Landstinget i regel godkänt, har landskapsnämnden jämväl i föreliggande förslag angående tilläggsbudget för innevarande år upptagit anslag, som på några dantag när föranletts av de nya avlöningslagar, vilka förelagts Landstinget till antagande vid denna session.

Till innevarande session har landskapsnämnden även inlämnat förslag till landskapslagar om ändring av landskapslagarna angående innehavares av tjänst eller befattning rätt till pension och särskilda, pension ur landskapsmedel åtnjutande personers pensionsförmåner, och har landskapsnämnden i sitt förslag om tillägg till detta års inkomst- och utgiftsstatistik jämväl upptagit anslag till ifrågavarande förhöjda pensioner.

Granskningen av landskapsnämndens budgetförslag giver utskottet anledning till förslag, för vilka här nedan redogöras.

Första huvudtiteln.

Landstinget.

I. 5. Kanslist och renskriverska.

Landskapsnämnden framhåller, att nämnda funktionär enligt närmaste

neklass i riket borde tillkomma en grundlön av 123.600 mark eller sålunda höra till 13 avlöningsklassen såväl jämlikt rikets som den av landskapsnämnden föreslagna löneskalan. Men har landskapsnämnden ej vela till att föreslå ökning av grundlönens belopp, synbarligen av orsak, att denna befattningshavare tillsättes enbart av Landstinget, d.v.s. av dess kansli-kommission. Enligt landskapsnämndens och även utskottets uppfattning kan nämnda befattningshavare likställas med landskanslist vid länsstyrelserna i riket - nämnas bör att dylik funktionär icke finnes vid länsstyrelsen i landskapet -, vilken erhåller förenämnda grundlön. Till berörda befattningshavares åligganden hör icke enbart skötseln av Landstingets kansli, med allt vad därtill hör, utan även renskrivning av alla Landstingets handlingar och akter samt utskrivning av stenogram, vartill erfordras specialkunskap. Emedan den nuvarande innehavarinnan av befattningen allt sedan år 1929 bestritt densamma samt med allvar, nit samt stor skicklighet och förmåga utfört alla sina mångfaldiga göromål, är det med nöje utskottet föreslår, att Landstinget åt denna sin trogna och skickliga befattningshavare beviljar ovannämnda grundlön, räknat från den 1 januari 1947 eller från den dag landskapstjänstemännens och -befattningshavarnas förhöjda grundlöner äro avsedda att utbetalas. Om utskottets förslag godkännes, bör utgiftstillägget under mom. 5 ökas från 66.000 till 99.400 mark. Däremot är ålderstillägget under mom 6. så anpassat av landskapsnämnden, att något tillägg därutöver ej erfordras.

Under remissdebatten framhöll lantrådet, att landskapsnämnden på grund av de låga avlönningarna under tre månader förlorat fyra befattningshavare. Denna för landskapsförvaltningen så svåra företeelse borde tagas under noggrant övervägande. Och lantrådet hoppades förty, att Landstinget måtte fastställa högre grundlöner åtminstone för landskapsnämndens kvinnliga befattningshavare. Vicetalmannen Brenning understödde lantrådet och framhöll dessutom, att lantrådets grundlön borde fastställas till samma belopp som landshövdingens i landskapet eller således till 414.000 mark. Jämväl landskapssekreterarens grundlön borde utgå med högre belopp än 228.000;- mark.

Förenämnda uttalanden har givit utskottet anledning att sorgfälligt pröva, huruvida de av lantrådet och vicetalmannen Brenning framställda löneförhöjningarna kunna realiseras. På grund av det ansvar och den mångfald av olika göromål, som äro med innehavarna av lantråds- och sekreterartjänsterna förenade samt med beaktande dessutom av den förmåga och skicklighet, som av nämnda tjänstemän med nödvändighet erfordras, har utskottet principiellt varit av den uppfattning, att lantrådet i lönehänseende borde likställas med landshövdingen i landskapet, och borde han förty

hålla samma grundlön som landshövdingen eller 414.000 mark, samt sekretären likställas med länsråden i riket, vilka tillerkännas i grundlön 276.000 mark. Men på grund av den erfarenhet, som under gångna år vunnit och den uppfattning Landstinget tidigare givit tillkänna i fråga om nämnda avlöningar, har utskottet icke ansett sig för närvarande kunna höja vare sig lantrådets eller sekreterarens grundlöner. Detta måste beklagas, men måhända kan man hysa den förmodan, att "bättre vindar" i detta hänseende framdeles kunna blåsa.

Vad beträffar frågan om förhöjning av de kvinnliga befattningshavarna i landskapsnämnden grundlöner, har utskottet en annan uppfattning kunna göra sig gällande främst vidkommande huvudbokföraren. En dylik befattningshavare vid länsstyrelserna i riket - vid härvarande länsstyrelse finnes ingen sådan - får i grundlön 135.600 mark. Emedan landskapsnämndens huvudbokförare bör innehava god utbildning och skicklighet för befattningen samt bär ett avsevärt mått av ansvar, har utskottet funnit skäligt höja dennas grundlön och föreslår i detta avseende hennes hänförelse till 13 löneklassen med grundlön av 123.000 mark. Med hänsyn tagen till arbetsansvar samt förmåga och mångårig tjänstetid anser utskottet det vara rättvist att även föreslå en förhöjning av kassörens och kanslistens grundlöner till ett belopp av 102.300 mark åt vardera. Härigenom bleve de uppflyttade en löneklass.

En omständighet, som landskapsnämnden i sin motivering omnämnt, har utskottet velat beröra. Landskapsnämnden har nämligen åter upptagit förslaget om innehavarens av byggnadsinstruktörsbefattningen uppförande på ordinarie stat. I detta avseende bör nämligen observeras, att Landstinget i anledning av landstingsmannen Carl Holmqvists m.fl. petition № 12/1946 av den 21 februari 1946 med förslag om undersökning av möjligheterna för inrättandet av en landskapsarkitekttjänst, den 28 februari 1946 uppdragit åt landskapsnämnden att inkomma med förslag om ordnande av landskapets byggnadsförvaltning samt tillika undersöka möjligheterna för och inkomma med förslag angående inrättande av nämnda tjänst. Uppdraget åt landskapsnämnden att inkomma med förslag om ordnande av byggnadsförvaltningen är dock icke korrekt, ty byggnadsförvaltningen avser endast omsorgen om statens, i landskapets vård befintliga byggnader, medan byggnadsinstruktörens huvudsakliga arbetsuppgifter bör röra sig om frågan angående byggande på landsbygden. På grund härav hade uppdraget åt landskapsnämnden bort vara anmodan om inkommande av förslag till landskapslag om en byggnadsordning för den åländska landsbygden. Med hänsikt härtill anser utskottet att en byggnadsinstruktörsbefattning i landskapet är av ett oavvisligt behov.

Och enär den nuvarande innehavaren av befattningen såsom extraordinarie allt sedan den 1 maj 1939 bestritt densamma samt torde vara den enda av nämnd beskaffenhet, som innehar befattningen såsom huvudsyssla, så och då han under tiden förvärvat sig nödvändig och god kompetens för befattningen, får utskottet föreslå godkännande av landskapsnämndens förslag, att denna befattning ställas på ordinarie fot och att dess nuvarande innehavare blir befattningshavare med grundlön.

Under behandlingen av landskapsnämndens budgetförslag intogs på talmanskonferensens förslag i tilläggsbudgeten ett anslag, ort 500.000 mark, för tillgodoseende av de kostnader, Landstingets 25-års jubileum kommer att medföra. Utskottet beslöt även införa nämnda belopp i sitt förslag angående tilläggsbudgeten samt ansåg lämpligast observera beloppet under I H.T. I:2, allmänna landstingskostnader.

Med stöd av det ovan framhållna samt under förutsättning, att de nya löne- och pensionslagarna av Landstinget antagas, föreslår utskottet vördsamt,

att Landstinget måtte fastställa nedanintagna förslag om tillägg till den ordinarie inkomst- och utgiftsstaten för landskapet Åland under år 1947, samt

att Landstinget måtte bemyndiga landskapsnämnden att upptaga för denna utgiftsstats förverkligande erforderliga lån.

Mariehamn den 6 juni 1947.

På finans- och ekonomiutskottets vägnar:

Paulson

I ärendets behandling hava deltagit ordföranden Paulson, viceordföranden Blomroos samt ledamöterna Manselin, Albert Jansson och Bertell.

"F ö r s l a g
angående

tillägg till den ordinarie inkomst- och utgiftsstaten för landskapet Åland under år 1947.

Kap.mom.

A. INKOMST.

KAPITALINKOMSTER.

Första avdelningen.

I. 3. Lån	4.732.980:-	5.290.880:-
4. Gottskrivna anslag	11.511.600:-	

Summa inkomster mk. 16.244.580:- 16.802.400:-

B. UTGIFT.

EGENTLIGA UTGIFTER.

Första huvudtiteln.

Landstinget.

2. Allmänna landstingskostnader (för 25 års jubileet)		500.000:-
5. 1 kanslist och renskriverska, grundlön (97.200:-) 123.600:-	66.000:-	92.400:-
6. Ålderstillägg	15.000:-	

I kap. 81.000:- I kap. 607.400:-

I Ht. 81.000:- I Ht. 607.400:-

Andra huvudtiteln.

Landskapsstyrelsen.

I.

1. Avlöningar:

1 lantråd, grundlön (381.000:-)	231.000:-	
1 sekreterare, " (228.000:-)	142.500:-	
1 kamrerare, " (197.400:-)	124.200:-	
1 forstmästare, " (197.400:-)	124.200:-	
1 agronom, " (197.400:-)	124.200:-	
1 vägingeniör, " (240.000:-)	150.000:-	
1 arkeolog, " (188.400:-)	119.100:-	
1 registrator o. arkivarie, grundlön (112.800:-)	75.600:-	
1 kassör, grundlön (97.200:-)		
102.300:-	66.000:-	71.100:-
1 huvudbokförare, " (102.300:-)		
123.600:-	66.000:-	87.300:-
1 kanslist, " (97.200:-)		
102.300:-	66.000:-	71.100:-
1 renskriverska, " (87.300:-)	59.700:-	
1 vaktmästare, " (92.100:-)	62.700:-	1.411.200:- 1.442.700:-

Kap.mom.

2. Ålders- och familjetillägg (förslagsanslag)	125.000:-
9. Semestervikariearvoden	25.000:-

I kap. 1.561.200:- 1.592.700:-

I Ht. 1.561.200:- 1.592.700:-

Tredje huvudtiteln.

Polisvården.

I. Polisnärheten i Mariehamn.

1. Avlöningar:

1 polismästare, grundlön (164.700:-)	105.900:-	
1 överkonstapel, " (118.200:-)	78.900:-	
3 äldre konstaplar, " (107.400:-)	216.900:-	
5 yngre konstaplar, " (102.300:-)	346.500:-	
2 extra konstaplar, arvode (102.300:-)	138.600:-	
1 kanslist, grundlön (102.300:-)	63.300:-	950.100:-

2. Ålders- och familjetillägg (förslagsanslag) ...	100.000:-
--	-----------

I kap. 1.050.100:-

II. Polisväsendet på landet.

1. Avlöningar:

6 äldre poliskonstaplar, grundlön ... (92.100:-)	387.000:-	
10 yngre poliskonstaplar, grundlön ... (87.300:-)	612.000:-	999.000:-
2. Ålders- och familjetillägg (förslagsanslag)	50.000:-	

II kap. 1.049.000:-

III Ht. 2.099.100:-

Fjärde huvudtiteln.

Hälsö- och sjukvården.

I.

Läkare.

3. 1 distriktsläkare, grundlön (197.400:-)	124.200:-
4. Ålderstillägg (förslagsanslag)	14.980:-

I kap. 139.180:-

II.

Ålands allmänna sjukhus.

1. Avlöningar:

1 läkare, grundlön	(180.000:-) 114.300:-
1 ekonom, arvode	(97.200:-) 66.000:-
1 översköterska, grundlön (102.300:-)	71.100:-
2 avdelningssköterskor, grundlön	(92.100:-) 129.000:-

3 sköterskor, grundlön (87.300:-)	183.600:-	
3 sköterskor, arvode .. (87.300:-)	183.600:-	
1 kosthållerska grundlön (78.300:-)	53.800:-	
1 vaktmästare och ma-		
skinskötare grundlön (87.300:-)	59.700:-	
1 hjälpkarl, arvode .. (82.800:-)	56.700:-	917.700:-
2. Ålders- och familjetillägg (förslagsanslag) ...	30.000:-	
10. Underhåll av inventarier	25.000:-	

II kap. 972.700:-

III. Kumlinge sjukstuga.

1. Avlöningar:		
1 sköterska, grundlön (92.100:-)	64.500:-	
1 sköterska, arvode ... (87.300:-)	61.200:-	125.700:-
2. Ålderstillägg	9.100:-	

III kap. 134.800:-

IV. Övrig hälso- och sjukvård.

2. Bidrag till avlönande av kommunala barnmorskor	1.500.000:-	
5. 1 landskapsbarnmorska (135.600:-)	88.800:-	
6. 1 landskapshälsosyster ... (135.600:-)	88.800:-	

IV kap. 1.677.600:-

IV Ht. 2.924.280:-

Femte huvudtiteln.I. Ålands lyceum.

1. Avlöningar:		
7 äldre lektorer,		
grundlön ... (188.400:-)	833.700:-	
2 yngre lektorer,		
grundlön (164.700:-)	105.900:-	
1 gymnastiklärarinna gzl. (142.500:-)	93.000:-	
1 gymnastiklärare,		
grundlön (142.500:-)	93.000:-	
1 teckningslärare,		
grundlön (118.200:-)	78.900:-	
1 sånglärare (förslagsanslag)	40.000:-	
1 vaktmästare, grundlön (92.100:-)	62.700:-	
1 eldare -gårdskarll " (92.100:-)	62.700:-	1.369.900:-
2. Ålders- och familjetillägg (förslagsanslag)	130.000:-	
7. Diverse utgifter	15.000:-	

I kap. 1.514.900:-

II. Folkskolväsendet.

1. Folkskolinspektorn,		
grundlön ... (197.400:-)	127.100:-	
2. Folkskolinspektorn, ålderstillägg (förslagsanslag)	33.300:-	
6. Avlöning åt folkskollärare (förslagsanslag) ...	3.000.000:-	
7. Ålders- och familjetillägg åt folkskollärare		
(förslagsanslag)	600.000:-	

II kap. 3.760.400:-

III. Ålands sjöfartsläroverk.

1. Avlöningar:		
1 överlärare,		
grundlön (197.400:-)	124.200:-	
3 lektorer, grundlön (180.000:-)	114.300:-	
1 lektor, " (207.000:-)	129.900:-	
1 lektor, " (197.400:-)	124.200:-	
1 vaktmästare, " (97.200:-)	68.800:-	561.400:-
2. Ålders- och familjetillägg (förslagsanslag) ...	65.000:-	

III kap. 626.400:-

IV. Ålands lantmannaskola.

1. Avlöningar:		
1 föreståndare, grundlön (164.700:-)	109.200:-	
1 lärare, grundlön (164.700:-)	109.000:-	218.400:-
2. Ålders- och familjetillägg (förslagsanslag)	24.000:-	

IV kap. 242.400:-

V. Ålands kvinnliga hemslöjdsskola.

1. Avlöningar:		
1 lärarinna i vävnad,		
grundlön (107.400:-)	74.400:-	
2. Ålders- och familjetillägg (förslagsanslag)	17.800:-	

V kap. 92.200:-

VI. Övriga läroinrättningar.

2. För anordnande av ambulerande lantushålls-		
skolkurser (förslagsanslag)	120.000:-	
3. Hemslöjdsskolor (förslagsanslag)	120.000:-	

VI kap. 240.000:-

V Ht. 6.476.300:-

Sjätte huvudtiteln.I. Konsulentverksamheten.

1. Skogsvårdsinstruktören,		
grundlön (142.500:-)	93.000:-	
2. Jordbruksinstruktören,		
grundlön (142.500:-)	93.000:-	

Kap.mom.

-10-

3. Byggnadsinstruktören, grundlön	(135.600:-)	88.800:-
4. Jordbruksinstruktören, arvode	(123.600:-)	81.900:-
5. Fiskeriinstruktören, grundlön	(112.800:-)	75.600:-
6. Trädgårdsinstruktören, grundlön	(112.800:-)	75.600:-
7. Ålders- och familjetillägg (förslagsanslag)		76.000:-

I kap. 583.900:-

VI Ht. 583.900:-

Sjunde huvudtiteln.Kommunikationerna.I. Väghållningen.

5. Vägbyggmästaren, grundlön	(142.500:-)	95.700:-
6. Vägmästare, grundlön	(142.500:-)	95.700:-
7. Ålders- och familjetillägg (förslagsanslag)	I kap. 238.200:-	46.800:-

VII Ht. 238.200:-

Nionde huvudtiteln.Anslag för av länsskapet disponerad statsegendom.I. Jordegendomarna.

1. Avlöningar:

1 skogvaktare och arbetsledare,

grundlön (112.800:-) 75.600:-

2. Ålders- och familjetillägg (förslagsanslag) .. 25.000:-

I kap. 100.600:-

II. Årsunderhåll av byggnader och tomter.

3. Ålands lyceum 180.000:-

II kap. 180.000:-

IX Ht. 280.300:-

Tionde huvudtiteln.I. Diverse anslag.

8. Pensioner (förslagsanslag) 2.000.000:-

I kap. 2.000.000:-

X Ht. 2.000.000:-

Summa utgifter mk. 16.244.580:- 16.802.480:-

Paul G. Paulson